

РІЗНИЧЕНКО Володимир Васильович (псевдоніми і криптоніми: Велентій, Гайд, В-й; 06(18). 10. 1870, х. Велентієвий Ніжинського пов. Чернігівської губ., нині с. Валентіїв Ніжинського р-ну Чернігівської обл. — 01. 04. 1932, Київ) — геолог, поет, художник. Батько [Ю. Різниченка](#). Дійсний член НТШ і академік ВУАН (1929). Закінчив Харківський університет (1896). До 1916 вивчав гірські системи Тянь-Шаню, Тарбагатаю, Алтаю. За дослідження зледеніння Південного Алтаю нагороджений медаллю імені М. Пржевальського Російського географічного товариства. Від 1918 працював в Українському Геологічному комітеті: 1928—30 — директор; 1930—32 — директор Українського науково-дослідного геологічного інституту ВУАН (обидва — Київ). Провадив стратиграфічні та тектонічні дослідження Лівобережжя України, Середнього Придніпров'я, вивчав гідрогеологічні умови Волині. Вперше в Україні встановив дислокації антропогенного віку. Був організатором і керівником першої комплексної експедиції у р-ні Дніпробуду (1931), Комісії з вивчення четвертинного періоду в Україні (1930—32). Започаткував видання збірника «Четвертинний період» (1931). Автор значної кількості праць з питань загальної, динамічної та регіональної геології,

гідрогеології, географії та археології. У 1901 з'явилися його перші вірші «Зірка на землі», «На чужині далекій». Надрукував низку поезій і етюдів у Літературно-науковому віснику, збірниках «Перша ластівка» (1905), «Розваги» (1905, 1908), «Терновий вінок» (1908—09), «На вічну пам'ять Тарасові Шевченкові» (1910). Уперше переклав українською мовою «Пісню про Буревісника» М. Горького. Один з організаторів заповідника та музею Т. Шевченка у Каневі (нині Черкаської обл.). Виконував малюнки у галузі політичної карикатури, які вміщував у сатиричних періодичних виданнях, зокрема й журналі «Шершень». Серед художніх творів — «Біля пам'ятника Шевченкові», «Після скасування кріпацтва».

Основні праці

О древних и современных ледниках Юго-Западного Алтая // Изв. Рус. геогр. об-ва. 1912. Т. 48; Природа Канівських дислокацій // Вісн. Укргеолкому. 1924. Вип. 4; В горах и кручах района Каневских дислокаций // Геол. путеводитель. К., 1926; Канівські гори, їх будова та походження. К., 1928; До питання про час і умови утворення українського лесу // Труды Укр. н.-д. геол. ін-ту. 1929. Т. 3; Про четвертинні рухи земної кори в районі середнього Дніпра // Зап. фіз.-мат. відділу ВУАН. 1931. № 5.

Рекомендована література

1. Заморій П. Життя, наукова та громадська діяльність академіка В. В. Різниченка // Геологічний журнал. 1971. № 3;
2. Блюміна І. В. В. Різниченко (Велентій) — художник і поет. К., 1972;
3. Макаренко Д. Ювілей видатного українського геолога В. В. Різниченка // Геологічний журнал. 1991. № 1;
4. Бушак С. Видатний учений і художник (До 135-ліття від дня народж. В. Різниченка та до 75-річчя від дня отримання ним звання акад. ВУАН // Визв. шлях. 2005. Кн. 9—10.

Д. Є. Макаренко, І. М. Блюміна

Бібліографічний опис:

Різниченко Володимир Васильович / Д. Є. Макаренко, І. М. Блюміна // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-879342>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).